

Vergaderjaar 1984–1985

18 854

Goedkeuring van de op 18 november 1983 te Genève tot stand gekomen Internationale Overeenkomst inzake tropisch hout, 1983, met bijlagen (Trb. 1984, 82)

Nr. 3

MEMORIE VAN TOELICHTING**I. Inleiding**

In 1983 heeft de VN-Conferentie inzake tropisch hout plaatsgevonden onder auspiciën van de VN-Conferentie inzake Handel en Ontwikkeling (UNCTAD) te Genève. In een tweetal zittingen, gehouden van 14 tot en met 31 maart 1983 en van 7 tot en met 18 november 1983, zijn de deelnemende landen erin geslaagd de tekst van de Internationale Overeenkomst inzake tropisch hout (hierna te noemen: de Overeenkomst) vast te stellen (Trb. 1984, 82).¹

Na de Internationale Natuurrubberovereenkomst, 1979 (Trb. 1981, 36) en de Internationale Overeenkomst inzake jute- en juteprodukten, 1982 (Trb. 1983, 34 en Trb. 1983, 77) is dit de derde grondstoffenovereenkomst die is afgesloten als resultaat van het Geïntegreerde Grondstoffenprogramma. Dit programma werd aanvaard tijdens de Vierde Conferentie inzake Handel en Ontwikkeling der Verenigde Naties (UNCTAD IV) te Nairobi (Kenya) in 1976 (UNCTAD resolutie 93-IV), aangevuld tijdens UNCTAD V te Manilla (Filippijnen) in 1979 (UNCTAD resolutie 124-V) en tijdens UNCTAD VI te Belgrado (Joegoslavië) in 1983 (UNCTAD resolutie 155-VI). Het Geïntegreerde Grondstoffenprogramma heeft onder meer ten doel tot grotere stabiliteit op de internationale grondstoffenmarkten te komen. De Overeenkomst is het eerste concrete resultaat op het terrein van de internationale economische samenwerking na de moeizaam verlopen UNCTAD VI Conferentie en is een stap vooruit in de ontwikkeling van de samenwerking tussen producenten- en verbruikslanden op het terrein van de grondstoffen.

Bij het in werking treden van de Overeenkomst wordt de Internationale Organisatie voor Tropisch Hout opgericht (artikel 3, eerste lid). De Organisatie zal zich gaan bezighouden met het uitvoeren van de bepalingen en het toezicht op de werking van de Overeenkomst. Het belangrijkste orgaan van de Organisatie is de Internationale Raad voor Tropisch Hout.

De Overeenkomst is voor het Koninkrijk ondertekend op 29 juni 1984 op het Hoofdkwartier van de Verenigde Naties te New York. Streefdatum voor het in werking treden van de Overeenkomst was 1 oktober 1984 (artikel 37, eerste lid).

Op 1 oktober 1984 was en ook thans is nog niet voldaan aan de vereiste voorwaarden voor de definitieve of voorlopige inwerkingtreding van de Overeenkomst, zoals voorzien in artikel 37, eerste en tweede lid. Een overzicht van de huidige stand van zaken is als bijlage II aan de memorie van toelichting toegevoegd.

¹ Ter inzage gelegd op de bibliotheek.

Achtereenvolgens zal nu een korte omschrijving gegeven worden van de marktontwikkeling van tropisch hout (hoofdstuk II); de voorbereidingen van het verloop van de Conferentie (hoofdstukken III en IV) en enkele belangrijke aspecten van de Overeenkomst (hoofdstuk V).

Vervolgens zal nog ingegaan worden op de instelling van de zogenaamde Voorbereidende Commissie (hoofdstuk VI) en de financiële verplichtingen van het Koninkrijk (hoofdstuk VII), waarna in een slotbeschouwing (hoofdstuk VIII) het belang van de Nederlandse deelneming aan deze Overeenkomst zal worden aangegeven.

II. Marktontwikkeling van tropisch hout

Alvorens in te gaan op de marktontwikkeling van tropisch hout volgt hier een korte opsomming van de belangrijkste betrokken landen en hun respectieve handelsaandelen in de produktgroepen stammen, gezaagd hout, fineer en multiplex (voor een begripsomschrijving van tropisch hout zij verwezen naar artikel 2, eerste lid). De belangrijkste landen die tropisch hout exporteren, met opgave van hun aandeel (in volume) in de wereldexport zijn: Maleisië (39,6%), Indonesië (34,2%), de Filippijnen (6,6%) en Ivoorkust (6,4%). De landen met de belangrijkste bosarealen zijn: Brazilië (37,3%), Zaïre (9,9%), Indonesië (9,1%) en Peru (5,7%).

Als belangrijkste importerende landen kunnen, met opgave van hun aandeel (in volume) in de wereldimport worden genoemd: Japan (45,7%), de Verenigde Staten (9,8%), Frankrijk (6,6%) en de Bondsrepubliek Duitsland (4,8%). Het aandeel van alle lid-staten van de Europese Economische Gemeenschap (EEG) te zamen bedraagt 26,6% inclusief het Nederlandse aandeel in de wereldimport van 3,5%.

De internationale handel in tropisch hout vertoont enkele specifieke kenmerken. Zo wordt tropisch hout niet verhandeld op internationale goederenbeurzen, maar komen de transacties voornamelijk tot stand door middel van directe onderhandelingen tussen verkopers en kopers, eventueel met behulp van een tussenpersoon.

De prijs bij deze transacties heeft in de afgelopen jaren een gestage stijging te zien gegeven. In de verbruikslanden zal, na de stagnatie van de afgelopen jaren, naar verwachting in de komende jaren het verbruik weer toenemen, hetgeen tot een aanhoudende opwaartse druk op de prijzen aanleiding zal geven. Een andere factor die een prijsverhogend effect zal hebben is het feit dat rekening gehouden wordt met een verminderde groei in het aanbod van tropisch hout en houtprodukten op de wereldmarkt als gevolg van het toenemende verbruik in de producentenlanden zelf. In deze landen, voor het merendeel bestaande uit ontwikkelingslanden, neemt het consumptieniveau namelijk hand over hand toe.

Verder is tropisch hout een zodanig gewild artikel door zijn speciale eigenschappen en vele toepassingsmogelijkheden, dat substitutie door andere houtsoorten en vervangende materialen ondanks de stijgende prijs in geringe mate plaatsvindt.

Het toenemende verbruik van tropisch hout en de lokale verwerking ervan tot houtprodukten in de producentenlanden zal, naast de invloed op het prijsverloop, nog andere gevolgen hebben. De exporten van onbewerkte en gezaagde stammen uit de producentenlanden zullen langzamerhand afnemen en vervangen worden door die van veredelde produkten. Deze ontwikkeling valt vooral waar te nemen in Zuid-Oost Azië en dan met name bij de grootste tropisch-houtproducenten, te weten Maleisië en Indonesië, waar in hoog tempo de opbouw van de houtverwerkende industrie ter hand is genomen. Voor de huidige belangrijkste tropisch hout verwerkende landen, met name Zuid-Korea, Taiwan, Hong Kong en Singapore, alsook andere landen die tot op heden nog aanzienlijke hoeveelheden tropisch hout voor hun lokale markt verwerken (met name Japan), zal deze tendens verstrekkende gevolgen kunnen hebben.

Gezien de te verwachten groei in het verbruik van tropisch hout is het voor alle verbruikslanden, waaronder Nederland, dat momenteel 20% van zijn totale houtverbruik importeert uit de tropen, van groot belang om zich middels de Organisatie ook in te zetten voor een op duurzame productie gericht bosbeheer en op de herbebosing in de producentenlanden ten einde de beschikbaarheid van hout uit de tropen in belangrijke mate te kunnen geranderen.

III. Voorbereiding van de VN-Conferentie inzake tropisch hout

In het kader van het UNCTAD-Geïntegreerd Grondstoffenprogramma ging in mei 1977 het voorbereidend overleg inzake tropisch hout van start. Dit overleg was erop gericht na te gaan in hoeverre de in het genoemde programma voorziene maatregelen in een eventuele internationale overeenkomst inzake tropisch hout opgenomen zouden kunnen worden. Tijdens de eerste voorbereidende besprekingen waren de producenten- en verbruikslanden het er spoedig over eens dat het geen zin had om in deze Overeenkomst een bepaling op te nemen voor prijsstabilisatie middels voorraadvorming omdat het, gezien de eigenschappen van tropisch hout, voordeliger is de bomen niet te kappen wanneer de afzetmogelijkheden verminderen. De besprekingen gedurende zes voorbereidende vergaderingen en een werkgroepvergadering voor deskundigen richtten zich vervolgens op het formuleren van maatregelen voor de verbetering van de marktpositie van tropisch hout, voornamelijk door het omschrijven van de toekomstige taken van de te vormen Organisatie en van het soort projecten dat voor financiering in aanmerking zou kunnen komen. Uiteindelijk werd aan het slot van de voorbereidende besprekingen overeenstemming bereikt over de volgende vier taken: de bevordering en het doen uitvoeren van onderzoek en ontwikkeling; het verbeteren van de marktinformatie; het bevorderen van de lokale verwerking en, als laatste, het aanmoedigen van herbebosing en rationeel bosbeheer. Nadien heeft nog een speciale vergadering plaatsgevonden van 29 november tot 3 december 1982 met het doel een aantal voornamelijk institutionele vraagstukken te behandelen.

Ten aanzien van de stemverdeling werd een gelijke verdeling van de in totaal 2000 stemmen tussen producentenlanden enerzijds en verbruikslanden anderzijds overeengekomen, waarbij de kosten van het administratieve beheer van de Overeenkomst op basis van de toegekende stemmen over de deelnemende landen zouden worden verdeeld. Ten slotte besloot deze speciale vergadering de Secretaris-Generaal van UNCTAD te verzoeken een Conferentie te beleggen.

IV. VN-Conferentie inzake tropisch hout

a. Deelneming aan de Conferentie

Aan de Conferentie hebben 33 producenten- en 31 verbruikslanden deelgenomen. Hieronder bevonden zich de belangrijkste producentenlanden (met name Maleisië en Indonesië) en verbruikslanden (Japan, de Verenigde Staten, Frankrijk en de Bondsrepubliek Duitsland) evenals de landen met de grootste bosarealen (Brazilië, Zaire en, nogmaals, Indonesië).

Door het Koninkrijk is aan de VN-Conferentie deelgenomen op basis van de door de Interdepartementale Raad voor Handelspolitiek vastgestelde instructie. Voorafgaande aan de Conferentie heeft de delegatie deelgenomen aan het communautaire overleg in Brussel waar de standpunten met de overige EEG-lid-staten werden gecoördineerd. Dit overleg vond plaats op grond van een te Brussel overeengekomen regeling voor een gemeenschappelijk deelnemen van Gemeenschap en lid-staten aan grondstoffenoverleg in het kader van het UNCTAD-Geïntegreerde Grondstoffenprogramma en de daarmee samenhangende grondstoffenovereenkomsten, welke regeling kortweg «proba 20» wordt genoemd. Deze regeling is een praktisch

compromis tussen de exclusieve bevoegdheden van de EEG ex artikel 113 van het EEG-Verdrag en de bevoegdheden van de lid-staten. Door de EEG-Raad is vervolgens op basis van dit overleg een aantal richtlijnen voor de Gemeenschapsdelegatie vastgesteld.

b. *Het verloop van de Conferentie*

Mede als gevolg van de grondige besprekingen die aan deze Conferentie voorafgingen was reeds aan het begin van de onderhandelingen duidelijk dat alle deelnemende landen met kracht zouden streven naar het tot stand komen van een internationale overeenkomst voor tropisch hout. Deze constructieve opstelling van de aanwezige delegaties leidde ertoe dat aan het einde van de eerste zitting van de Conferentie reeds in principe overeenstemming bestond over de tekst van circa 35 van de in totaal 43 artikelen.

Tijdens de coördinatievergaderingen van de EEG-lid-staten, die gedurende de Conferentie te Genève gehouden werden, waren weinig fundamentele verschillen waar te nemen en is het steeds mogelijk gebleken tot een gemeenschappelijk standpunt te komen.

De geschilpunten die aan het einde van de eerste zitting nog niet waren opgelost door de deelnemers aan de Conferentie betroffen:

1. de doeleinden van de Overeenkomst,
2. een drietal begripsbepalingen, te weten van tropisch hout, producerend lid en verbruikend lid,
3. de zetel van de Internationale Organisatie voor Tropisch Hout,
4. de stemverdeling,
5. de structuur van de organisatie.

Deze vormden dan ook onderwerp van onderhandeling tijdens de tweede zitting in november 1983.

Ad 1. De doeleinden van de Overeenkomst

De standpunten van de producenten- en verbruikslanden verschilden hierbij vooral ten aanzien van twee aspecten van de internationale handel in tropisch hout, te weten prijsstabilisatie en de verbetering van de toegang tot de afzetmarkten. Ondanks de afspraak gemaakt tijdens de voorbereidende vergaderingen om het aspect van de prijsstabilisatie buiten beschouwing te laten, hebben een aantal producentenlanden, en met name Maleisië, dit tijdens de eerste zitting van de Conferentie toch weer opgebracht.

Nog voor het ingaan van de tweede zitting van de Conferentie besloten deze producentenlanden echter de resultaten van de voorbereidende vergaderingen te aanvaarden.

Ten aanzien van de verbetering van de toegang tot de afzetmarkten werd vooral door de Aziatische producentenlanden aangedrongen op concrete bepalingen in de Overeenkomst. Uiteindelijk is deze problematiek op voor alle partijen bevredigende wijze in de Overeenkomst verwerkt door te bepalen dat bij de activiteiten voortvloeiend uit de Overeenkomst onder meer rekening dient te worden gehouden met de verbetering van de toegang tot de markten (artikel 1, onderdeel b).

Ad 2. Begripsbepalingen

Een volgend belangrijk knelpunt bij deze onderhandelingen vormden de begripsbepalingen voor tropisch hout, producerend lid en verbruikend lid.

Wat betreft de begripsbepaling voor *tropisch hout* waren, in het laatste stadium van de voorbereidende fase, producentenlanden en verbruikslanden uitgegaan van de vier categorieën, die worden gebruikt door de FAO, te weten rondhout, gezaagd hout, fineer en multiplex. De meeste verbruikslanden konden deze vier categorieën accepteren omdat het de internationaal gebruikelijke formule is, die met name gebruikt wordt door de FAO en de

Wereldbank. Een verdere uitbreiding van de begripsbepaling van tropisch hout tot halffabrikaten kon door de verbruikslanden niet geaccepteerd worden (het betreft hier immers een internationale grondstoffenovereenkomst). Toen de Aziatische producentenlanden, en met name Maleisië, dan ook tijdens de laatste plenaire vergadering van de Conferentie een verdere verruiming van deze begripsbepaling bleven bepleiten, zijn de verbruikslanden dit resoluut van de hand blijven wijzen, zelfs toen deze kwestie een breekpunt dreigde te worden.

De reden waarom de Aziatische producentenlanden een verruiming van de begripsbepaling van tropisch hout tot halffabrikaten voorstonden was, dat naar hun mening onvoldoende rekening was gehouden met het niveau van de industriële ontwikkeling in hun respectieve tropisch-houtsectoren. De verbruikslanden waren op hun beurt van mening dat dit probleem voldoende onderkend was. Zij wezen er hierbij op dat het de bedoeling is dat de Organisatie gaat dienen als het internationale platform waar de producenten- en verbruikslanden over alle relevante aspecten van de tropisch-houtsector, zoals de handels- en industrieproblematiek, kunnen spreken. Voorts waren de verbruikslanden, na intensief overleg, ermee akkoord gegaan dat de projectactiviteiten weliswaar steeds de vier categorieën uit de begripsbepaling van tropisch hout als uitgangspunt dienden te hebben, doch uiteindelijk zouden mogen resulteren in tropisch-houtprodukten die buiten deze vier categorieën vallen (artikel 23, tweede lid). Ten einde deze verruiming van de projectactiviteiten mogelijk te maken werd toen tevens toegestaan dat, waar dit van toepassing zou zijn, de taken van de bij het project betrokken commissie(s) zouden worden aangepast (zie de artikelen 24 en 25). Deze oplossing was voor de overige producentenlanden alleszins aanvaardbaar.

De Aziatische landen wilden uiteindelijk de Conferentie niet laten mislukken door deze kwestie en hebben door middel van een verklaring in de laatste plenaire vergadering in het officiële verslag van de Conferentie laten opnemen, dat zij in de toekomstige organisatie krachtig zullen blijven streven naar de verruiming van de begripsbepaling van tropisch hout.

Voor de overige begripsbepalingen, respectievelijk voor *producerend lid* en *verbruikend lid*, werden uiteindelijk twee eenvoudige begripsbepalingen opgenomen, waarin verwezen werd naar twee lijsten met respectievelijk producenten- en verbruikslanden die als bijlagen bij de Overeenkomst zijn toegevoegd (zie artikel 2, vierde en vijfde lid, en de bijlagen A en B).

Het merendeel der producentenlander: wenste aanvankelijk naast het gebruikelijke criterium, namelijk het indelen van de producerende leden op basis van hun respectieve exportaandelen in de wereldhandel, de bepaling op te nemen dat als producerende leden ook die landen konden worden beschouwd die niet exporteerden maar wel over een bosareaal beschikten. Dit stuitte op bezwaren bij de verbruikslanden die sterk hechtten aan het handelscriterium. Uiteindelijk werd daarom gekozen voor het compromis in de vorm van de eerdergenoemde eenvoudige begripsbepalingen.

Ad 3. De zetel van de Internationale Organisatie voor Tropisch Hout (artikel 3, vierde lid)

Aan het begin van de Conferentie waren de volgende landen kandidaat voor de zetel: Japan (Tokio), België (Brussel), Frankrijk (Parijs), Griekenland (Athene), Nederland (Amsterdam) en het Verenigd Koninkrijk (Londen). Door de Nederlandse delegatie is tijdens één van de eerste plenaire vergaderingen, namens de gemeente Amsterdam, deze stad als kandidaat gepresenteerd. Tijdens de tweede zitting van de Conferentie voegde Indonesië Jakarta aan de kandidatenlijst toe. Door tijdsgebrek kon uiteindelijk de zetelkwestie niet geregeld worden en de beslissing daarover is daarom uitgesteld tot de eerste raadszitting.

Bij de deelnemende landen heerst over dit onderwerp verdeeldheid. Japan hecht er door zijn dominante handelspositie zeer veel waarde aan

dat de zetel van de Organisatie in Tokio gevestigd wordt, maar verkeert enigszins in een geïsoleerde positie doordat het noch bij de producenten- noch bij de verbruikslanden hiervoor veel steun vindt.

De lid-staten van de EEG geven de voorkeur aan een Europese bestemming omdat de Organisatie daarmee in de nabijheid en bereikbaarheid wordt gevestigd van met name de UNCTAD, FAO en UNIDO, organisaties waarmee zij in de toekomst nauw zal moeten gaan samenwerken om tot een efficiënte uitvoering van de taken te komen. Bij de producentenlanden bestaat over deze kwestie geen eensluidende opvatting.

Ad 4. De stemverdeling

Het belangrijkste knelpunt vormde de stemverdeling. Zoals hierboven reeds vermeld, was tijdens de speciale vergadering reeds vastgesteld dat het totaal aantal stemmen 2000 zou bedragen en dat deze gelijk over producenten- en verbruikslanden (1000/1000) verdeeld zouden worden. Het criterium «de handelspositie van de betrokken landen» leverde bij de verdere verdeling van de 1000 stemmen onder de producentenlanden speciale problemen op omdat de Latijns-Amerikaanse producentenlanden, en in mindere mate de Afrikaanse producentenlanden, beschikken over grote tot zeer grote bosarealen, terwijl zij naar verhouding zeer weinig of niets exporteren. Deze landen dienen, ten einde hun specifieke problematiek met betrekking tot de toekomstige ontwikkeling en het beheer van hun bosarealen in voldoende mate in het projectenprogramma van de Organisatie opgenomen te zien, de beschikking te krijgen over een zodanige zeggenschap in de Organisatie door middel van een voldoende aantal stemmen, dat zij daarmee in staat zouden zijn dit doel op redelijke wijze te verwezenlijken. Door alleen het criterium van de handelspositie te hanteren zou de balans te ver doorslaan naar de Aziatische producentenlanden. De omvang van het bosareaal, vastgelegd op basis van FAO-statistieken, werd dan ook als criterium toegevoegd ten einde tot een meer evenredige verdeling van de stemmen te komen, vooral ten gunste van de Latijns-Amerikaanse en Afrikaanse producentenlanden (artikel 10, tweede lid, onderdeel b).

Voorts waren de producentenlanden van mening dat een gedeelte van de aan hen toegekende stemmen (400 stemmen) gelijkelijk verdeeld diende te worden over de drie producentenregio's Azië, Afrika en Latijns-Amerika (artikel 10, tweede lid, onderdeel a).

Als bijzonderheid kan nog worden vermeld dat de Afrikaanse producentenlanden het totaal van het aantal stemmen dat op bovengenoemde wijze aan hen wordt toegewezen, onderling gelijk zullen verdelen (artikel 10, derde lid).

Binnen de groep van verbruikslanden was de stemverdeling uiteindelijk het belangrijkste probleemgebied waarover eerst op het laatste moment overeenstemming werd bereikt. Het kernpunt hierbij was het beteugelen van de dominante positie van Japan dat ruim 45% van de internationaal verhandelde hoeveelheid tropisch hout importeert. Het dilemma voor de meeste verbruikslanden, waaronder de lid-staten van de EEG, was dat zij enerzijds voorstanders van waren dat Japan het volledige aantal stemmen op basis van zijn handelsvolume zou krijgen en daar ook voor zou moeten betalen, terwijl zij anderzijds wilden vermijden dat Japan, als logisch gevolg hiervan, de mogelijkheid zou krijgen om de belangrijkste beslissingen, die met een tweederde meerderheid zouden worden genomen (bij bijzondere stem), te blokkeren. Alhoewel lange tijd gestreefd is naar een stemverdelingssysteem waarbij zowel voor Japan, als voor de lid-staten van de EEG gezamenlijk, een zogenaamd plafond in het systeem zou worden ingebouwd, is daar uiteindelijk van afgezien en is gekozen voor een aanpassing van de definitie van stemmen bij bijzondere stem (artikel 2, achtste lid).

Het vereiste aantal stemmen voor een beslissing die genomen wordt bij bijzondere stem is nu voor wat betreft de verbruikslanden teruggebracht

van tweederde tot 60%, zodat het de facto aanzienlijk moeilijker is voor één land om, bij een voldoende aantal deelnemende verbruikslanden, een veto uit te oefenen bij een dergelijke beslissing.

Ad 5. De structuur van de organisatie (artikelen 24 en 25)

Na langdurig overleg werd overeengekomen dat de op te richten Internationale Raad voor Tropisch Hout zal worden bijgestaan in de uitvoering van zijn taken door een drietal commissies, te weten:

- de Commissie voor uitwisseling van economische gegevens en marktgegevens;
- de Commissie voor herbebossing en bosbeheer;
- de Commissie voor bosbouwindustrie.

Van een vierde commissie, voor onderzoek en ontwikkeling, werd afgezien en de taken ervan zullen over de drie eerdergenoemde commissies worden verdeeld (zie artikel 25, vijfde lid).

Ten slotte werd tijdens de laatste plenaire vergadering naast het aannemen van de tekst van de Overeenkomst eveneens een resolutie aangenomen, gericht op de oprichting van de Voorbereidende Commissie van de Internationale Raad voor Tropisch Hout (zie voor deze Voorbereidende Commissie hoofdstuk VI van deze memorie).

V. Enkele aspecten voor de Internationale Overeenkomst inzake tropisch hout, 1983

In het onderstaande zal worden ingegaan op belangrijke punten waaraan in het voorafgaande nog geen aandacht is besteed.

a. Preambule en doeleinden

Bij de opstelling van de preambule en artikel 1 (de doelstellingen) is gestreefd naar een evenwichtige omschrijving van de problematiek in de internationale tropisch-houtsector waarbij uiteraard, gelet op het karakter van de Overeenkomst, de internationale economische samenwerking tussen producenten- en verbruikslanden voorop staat. In de allereerste plaats zal de op te richten Internationale Raad voor Tropisch Hout het forum dienen te worden waar producenten- en verbruikslanden alle relevante aspecten van de tropisch-hout-economie kunnen bespreken (artikel 1, onderdeel a).

Voorts dienen de uitbreiding en diversificatie van de internationale handel in tropisch hout bevorderd en de structurele omstandigheden op de markt voor tropisch hout verbeterd te worden. Langs welke weg en onder welke voorwaarden dit dient te geschieden wordt weergegeven in artikel 1, onder b tot en met g. Daarnaast is, mede op aandringen van Nederlandse zijde, het belang erkend van het aanmoedigen van de ontwikkeling van een nationaal beleid gericht op een voortgaand gebruik en duurzaam behoud van de tropische wouden en hun genetische rijkdommen en op de handhaving van het ecologisch evenwicht in de betrokken regio's (preambule en artikel 1, onderdeel h).

b. Deelneming aan de Overeenkomst

Zoals gebruikelijk in een grondstoffenovereenkomst is ook in de onderhavige Overeenkomst in de mogelijkheid voorzien dat de EEG partij kan worden naast de lid-staten afzonderlijk (artikel 5).

c. De Internationale Raad voor Tropisch Hout

De artikelen opgenomen in deze Overeenkomst met betrekking tot de Internationale Raad voor Tropisch Hout (de artikelen 3, tweede lid, en 6 tot en met 16) zijn, met uitzondering van de artikelen 3, tweede lid, het reeds

eerder behandelde artikel 10, artikel 14, en op enkele formuleringen na, vrijwel gelijk aan die van de Internationale Overeenkomst inzake jute en juteprodukten, 1982.

Evenals de Internationale Juteorganisatie zal de Internationale Organisatie voor Tropisch Hout de uitvoering van de projecten niet zelf ter hand mogen nemen doch slechts een verbindingsfunctie vervullen (artikel 14), daarbij steunend op de faciliteiten, diensten en ervaringen van onder meer bestaande internationale organisaties. Tevens zal zij dienen te streven naar het voorkomen van duplicatie van activiteiten.

In artikel 16 is vastgelegd dat de omvang van de staf zal worden bepaald tijdens de eerste zitting van de raad. Dit punt is ter sprake geweest bij de van 2 tot 6 juli 1984 te Genève gehouden bijeenkomst van de Voorbereidende Commissie maar aldaar niet tot een oplossing gebracht.

d. *Financiering*

Voor de financiering van de Organisatie is dezelfde opzet aangehouden als voor de Internationale Juteorganisatie. Enkele geringe aanpassingen hebben plaatsgevonden, terwijl tevens op enkele plaatsen de volgorde van de artikelen en de leden ervan gewijzigd is (artikelen 18 tot en met 22). Tijdens de speciale vergadering voorafgaande aan de Conferentie vormde de kwestie of de Organisatie al dan niet zelf leningen aan zou mogen gaan ter financiering van de projecten een groot probleem. Uiteindelijk is dit op identieke wijze geregeld als in de Internationale Overeenkomst inzake jute en juteprodukten, 1982. De raad kan iedere eenheid, daarbij inbegrepen een lid of een combinatie van leden, aanwijzen en steunen met instemming van die eenheid, ten einde leningen te ontvangen voor de financiering van goedgekeurde projecten, en alle verplichtingen die daaruit voortvloeien op zich te nemen, met dien verstande dat de Organisatie zich het recht voorbehoudt toe te zien op het gebruik van de gelden en de uitvoering van de aldus gefinancierde projecten te volgen. De Organisatie is evenwel niet verantwoordelijk voor vrijwillig door één of meer leden of door andere eenheden gegeven garanties (artikel 20, zevende lid).

Eveneens is overeengekomen dat geen enkel lid aansprakelijk is voor leningen ten behoeve van projecten die door andere leden zijn aangegaan (artikel 20, achtste lid).

In artikel 20, tweede lid, onderdeel a, wordt de tweede rekening van de Overeenkomst tot instelling van het Gemeenschappelijk Fonds voor Grondstoffen, 1980 (Trb. 1981, 49 en Trb. 1982, 2, artikel 18) genoemd als mogelijke financieringsbron. De tweede rekening dient namelijk voor de financiering van andere dan stabilisatiemaatregelen. Volgens de bepalingen inzake de tweede rekening van het Fonds zullen daaruit ten behoeve van de financiering van door grondstoffenorganisaties voorgedragen projecten op het terrein van onderzoek, ontwikkeling en marktpromotie zowel schenkingen als leningen kunnen worden verstrekt.

Zoals bekend is de Overeenkomst tot instelling van het Gemeenschappelijk Fonds voor Grondstoffen, 1980, nog niet in werking getreden als gevolg van het feit, dat aan de daaraan gestelde voorwaarden nog niet is voldaan. Derhalve is de Organisatie voornamelijk aangewezen op financieringsbronnen als vermeld in artikel 20, tweede lid, onderdelen b en c.

e. *Speciale maatregelen* (artikel 32, tweede lid)

Op voorstel van de Noordse landen, daarbij gesteund door Nederland, is een paragraaf opgenomen die het mogelijk maakt dat de minstontwikkelde landen aan de raad om speciale maatregelen kunnen vragen.

f. *Wijziging van de Overeenkomst*

De in artikel 38 opgenomen regeling voor wijziging van de Overeenkomst is zodanig, dat de door de raad voorgestelde wijzigingen partijen eerst

binden na uitdrukkelijke aanvaarding. Ingevolge artikel 91, eerste lid, van de Grondwet zal aanvaarding van eventuele wijzigingen van de Overeenkomst voor het Koninkrijk eerst kunnen plaatsvinden, nadat deze de goedkeuring van de Staten-Generaal hebben verkregen. Dit geldt niet voor wijzigingen van de bijlagen. Deze betreffen uitsluitend de uitvoering van de Overeenkomst. Eventuele wijzigingen van de bijlagen zullen derhalve als uitvoeringsverdragen ingevolge artikel XXI van de Grondwet, juncto artikel 62, eerste lid, onderdeel b, van de Grondwet naar de tekst van 1972, niet de parlementaire goedkeuring behoeven.

VI. Voorbereidende Commissie voor de Internationale Raad voor Tropisch Hout

Tijdens de laatste plenaire vergadering werd besloten een Voorbereidende Commissie in te stellen met als taak de eerste zitting van de Internationale Raad voor tropisch hout voor te bereiden. Deze Commissie stond open voor alle landen die deelgenomen hebben aan de VN-Conferentie inzake tropisch hout. Aan de Commissie is opgedragen het formuleren van voorstellen inzake procedureregels voor de raadszittingen en voor de agenda ervan. Op de agenda zullen onder meer de volgende punten opgenomen dienen te worden: het vaststellen van de zetel voor de Organisatie, het aan te stellen stafpersoneel, de behandeling van voorstellen voor de begroting van het eerste jaar, regels voor de financiering en voorstellen voor de te volgen procedure voor het in behandeling nemen van projecten.

Ten einde aan haar opdracht te voldoen heeft de Voorbereidende Commissie te Genève begin juli 1984 vergaderd.

VII. De financiële verplichtingen van het Koninkrijk

Door Nederland dient aan de Organisatie een jaarlijkse bijdrage geleverd te worden voor de financiering van het administratieve beheer van de Organisatie. Het Nederlandse aandeel zal, gebaseerd op het importaandeel, voor het eerste jaar in de orde van grootte van \$ 20 000 (is naar schatting f 65 000) liggen, ervan uitgaande dat alle genoemde landen in de bijlagen A en B zullen toetreden. In dit bedrag zijn opgenomen de aanloopkosten van de Organisatie zodat naar verwachting de bijdragen voor de volgende jaren op een lager niveau zullen liggen. De bijdrage zal ten laste komen van de begroting van het Ministerie van Economische Zaken (zie de bijlage bij deze memorie van toelichting, waarin tevens een raming is gegeven voor de grootte van de Nederlandse verplichting).

VIII. Slotbeschouwing

Wij achten het wenselijk dat het Koninkrijk bij de Overeenkomst partij wordt, gezien het feit dat de doelstellingen van de Overeenkomst passen in het regeringsbeleid ten aanzien van de internationale grondstoffenproblematiek.

De Overeenkomst zal ons land in staat stellen zijn relatief gezien niet onbelangrijke belangen bij productie, verwerking, handel, distributie en verbruik van tropisch hout op adequate wijze te behartigen, terwijl voorts door middel van de Organisatie op een duurzame en gestructureerde wijze samen met de tropisch hout exporterende ontwikkelingslanden kan worden gewerkt aan de verbetering van hun wereldmarktpositie, waarvoor onder meer de zorg voor herbebossing en ecologisch evenwicht een noodzakelijke voorwaarde vormt. Verwacht wordt verder dat de ontwikkelingen die momenteel plaatsvinden in de producentenlanden op het gebied van lokale verwerking van tropisch hout ertoe zullen leiden dat aspecten met betrekking tot de industriële ontwikkeling in deze sector en de handel in verwerkte producten in de toekomst een steeds belangrijker plaats zullen gaan innemen in de activiteiten van de Organisatie, hetgeen de werking ervan ten goede kan komen.

Derhalve hebben wij het van belang geacht er aan mee te werken dat de Overeenkomst alsnog zo spoedig mogelijk in werking treedt. Daartoe is, aangezien goedkeuring van de Overeenkomst niet vóór de streefdatum van 1 oktober 1984 is gerealiseerd, op 20 september 1984 een verklaring van voorlopige toepassing afgegeven. Het afgeven van deze verklaring zal het Koninkrijk ook in staat stellen direct na de inwerkingtreding van de Overeenkomst aan de werkzaamheden van de Internationale Raad voor Tropisch Hout en de Voorbereidende Commissie deel te nemen.

De Overeenkomst zal, voor wat het Koninkrijk betreft, alleen voor Nederland gelden, aangezien de regering van de Nederlandse Antillen heeft laten weten medegelding van de Overeenkomst voor haar land niet wenselijk te achten.

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
F. Bolkestein

De Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
W. F. van Eekelen

De Minister voor Ontwikkelingssamenwerking,
E. M. Schoo

De Minister van Landbouw en Visserij,
G. J. M. Braks

De Minister van Financiën,
H. O. C. R. Ruding

BIJLAGE I

1. Omschrijving van het voorstel: goedkeuring van de Internationale Overeenkomst inzake tropisch hout, 1983
 2. Beoogde datum van inwerkingtreding/ingang: zo spoedig mogelijk

Financiële gevolgen voor de rijksbegroting (in miljoenen gulden)	Begrotingsjaar X (laatst ingediende begroting)	Meerjarenramingen			
		(jaar X + 1)	(jaar X + 2)	(jaar X + 3)	(jaar X + 4)
<i>Uitgaven</i>					
1.1.	f 65 000	f 56 000	f 61 600	f 68 000	f 74 500
1.2. Specificatie
e.v.
2. Totaal	f 65 000	f 56 000	f 61 600	f 68 000	f 74 500
3. Reeds opgenomen in begroting en in meerjarenramingen
4. Verhoging/verlaging t.o.v. begroting en meerjarenramingen
<i>Ontvangsten</i>					
1.1.
1.2. Specificatie
e.v.
2. Totaal
3. Reeds opgenomen in begroting en in meerjarenramingen
4. Verhoging/verlaging t.o.v. begroting en meerjarenramingen

Toelichting op de raming

Kosten administratief beheer voor het eerste jaar en de aanloopkosten (ca. 20%) worden geraamd op ca. 1 000 000 dollar. De helft hiervan komt voor rekening van importerende landen. Verdeling op basis van stemmen. Van 1000 stemmen voor importerende landen krijgt Nederland ca. 40 stemmen. Nederlandse bijdrage derhalve ca. 20 000 dollar of ruim genomen f 65 000 voor het eerste jaar.

Compensatie

Prestatiegegevens:

1 US \$ = f 3,15

Overzicht per 15 oktober 1984 van de landen die de Internationale Overeenkomst inzake tropisch hout, 1983, slechts hebben ondertekend onder voorbehoud van bekrachtiging, dan wel ook een akte van bekrachtiging hebben nedergelegd of een verklaring van voorlopige toepassing hebben afgelegd

		Datum	Aantal stemmen	
<i>Producenten-landen</i>				
Gabon	Ondertekening onder voorbehoud van bekrachtiging	25- 6-'84		(21)
Honduras	Ondertekening onder voorbehoud van bekrachtiging	27- 9-'84		(9)
Indonesië	Bekrachtiging	9-10-'84	139	
Liberia	Ondertekening onder voorbehoud van bekrachtiging	8- 3-'84		(20)
			139	(50)
Totaal			(189)	
<i>Verbruiks-landen</i>				
België/ Luxemburg	Verklaring van voorlopige toepassing	28- 9-'84	21	
Denemarken	Bekrachtiging	28- 9-'84	13	
Bondsrepubliek Duitsland	Verklaring van voorlopige toepassing	29- 6-'84	44	
Finland	Ondertekening onder voorbehoud van bekrachtiging	10- 5-'84		(10)
Frankrijk	Verklaring van voorlopige toepassing	29- 6-'84	56	
Griekenland	Ondertekening onder voorbehoud van bekrachtiging			(14)
Ierland	Bekrachtiging	4-10-'84	12	
Italië	Ondertekening onder voorbehoud van bekrachtiging	29- 6-'84		(41)
Japan	Bekrachtiging	28- 6-'84	330	
Nederland	Verklaring van voorlopige toepassing	20- 9-'84	35	
Noorwegen	Bekrachtiging	21- 8-'84	11	
Verenigd Koninkrijk	Bekrachtiging	18- 9-'84	41	
Zweden	Ondertekening onder voorbehoud van bekrachtiging	23- 3-'84		(11)
			563	(76)
Totaal			(639)	

Opmerking

Zelfs indien de voornoemde landen, die slechts hebben ondertekend onder voorbehoud van bekrachtiging, alsnog een verklaring van voorlopige toepassing afleggen of tot bekrachtiging overgaan, ontbreken voor de voorlopige inwerkingtreding van de Overeenkomst op de voet van artikel 37, tweede lid, nog ten minste 6 producentenlanden met in totaal ten minste 311 (500 – 189) stemmen en een of meer verbruikslanden met in totaal ten minste 11 (650 – 639) stemmen.